

ပါမောက္ခ ဒဂိဂဲ(လ)တန်နင့်

ပါမောက္ခ မေးလားတို့၏

စာပေဆိုင်ရာ အမြင်

မြန်မာ

စာပေလက်ရာများ (အရေးအသားများ) မှာ စိတ်ကူးထည်များကို သယ်ဆောင်ပေးသည့် ယာဉ်ရထားများ မဟုတ်။ လူမှုဘဝ အခြေခံ အမှန်တရားများ၏ ရောင်ပြန်ဟပ်မှုများ မဟုတ်။ သဘာဝလွန်အမှန် တရားအချို့တို့ တစ်ဖန်ပြန်လည်ဝင်စား မွေးဖွားလာခြင်း မဟုတ်။ စာပေသည် ရုပ်ဝတ္ထုအခြေခံတစ်ခု ဖြစ်သည်။ စာပေ၏ ပြုမူလုပ် ဆောင်နေပုံမှာ စက်ပစ္စည်းတစ်ခုကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကြည့်သကဲ့သို့ ကြည့်နိုင်သည်။ စာပေမှာ စာလုံး/ စကားလုံးတို့ဖြင့် တည်ဆောက် ထားသည်။ အရာဝတ္ထုများ၊ ခံစားချက်များဖြင့် မဟုတ်။ စာပေကို စာရေးသူ၏ စိတ်ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြချက်တစ်ခုအဖြစ် ကြည့်ခြင်း မှာ ဖွားသော အပြုအမူတစ်ရပ်သာ ဖြစ်သည်။

အိဂဲ(လ)တန်

ဤသို့ နိုင်ငံအသီးသီးတို့၏ အတွင်းထဲ၌ပင် မိုင်းခြား ကွဲပြားလာ ခြင်းများက စာပေကို စနစ်တစ်ခုတည်း၏ အောက်၌ လေ့လာရန် မဖြစ်နိုင်တော့။ အမျိုးသားစာပေသည် ဘာသာစကားတစ်ခုတည်း၊ ဘာသာစကားသမိုင်းအခြေခံတစ်ခုတည်းဖြင့် တည်နေသည် မဟုတ် တော့။

မေးလား

ပါမောက္ခ မေးလား၏ အမြင်မှာ စာပေ၏ မျက်မှောက်ခေတ် “အနေ အထား” နှင့် ပိုပြီး ဆိုင်သည်။ အထူးသဖြင့် အီလက်ထရွန်နစ် နည်းပညာပိုင်းတွင် အံ့မခန်းအောင် တိုးတက်လာသည့် ကာလကြီး အတွင်း စာပေ၏ “နေရာ” ကို သူ ကြည့်မြင်ပုံမှာ သဘောကျပရာ ကောင်းသည်။ စာပေ၏ ဖန်တီးနိုင်မှု အတိုင်းအတာကို သူက ဖြ သည်။ အစားထိုးဝင်ရောက်လာမှုများက စာပေ၏ ဖန်တီးနိုင်မှုကို အန်တုလာလျှင် စာပေတည်းဟူသော အရေးအသား အခြေခံ ဖော် ထုတ်မှုများအနေဖြင့် မည်သို့ ရပ်တည်ပါမည်နည်းဆိုသည်ကို ထည့် သွင်းစဉ်းစားထားသည်။

မြင့်သန်း

နှစ်ကာလများ
စာအုပ်အစီအစဉ် ၅၈၆

ပါမောက္ခ အီဂဲ(လ)တန်နှင့်
ပါမောက္ခ မေးလားတို့၏
စာပေဆိုင်ရာ အမြင်

မြင့်သန်း

နှစ်ကာလများ

အမှတ် ၁၀၄၊ အပေါ်ဆုံးထပ် (က)၊
အောင်ဇေယျလမ်း၊ အလုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း - ၀၁ ၈၂၅၅ ၉၄၈၊ ၀၉ ၇၄၀ ၉၇၉ ၃၉၃။
e-mail: theeras2001@gmail.com

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ပါမောက္ခ အိဂဲ(လ)တန်နှင့် ပါမောက္ခ မေးလားတို့၏

စာပေဆိုင်ရာ အမြင်

မြင့်သန်း

ပထမအကြိမ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၂၀၂၅။

အုပ်ရေ - ၁၀၀၀

တန်ဖိုး - ၆၀၀၀ ကျပ်

ထုတ်ဝေသူ ဦးစိန်ဝင်း၊ နှစ်ကာလများ စာပေ (၀၀၇၄၄)၊ ၁၀၄၊ အပေါ်ဆုံးထပ် (က)၊
အောင်ဇေယျလမ်း၊ အလုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။ အတွင်းနှင့် အဖုံးပုံနှိပ် ဦးမြင့်ခိုင်၊
ထွန်းသစ္စာပုံနှိပ်တိုက် (၀၀၀၃၈)၊ အမှတ် ၁၉ စီ၊ ၅၅ လမ်း(အလယ်)၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊
ရန်ကုန်မြို့။ မျက်နှာဖုံး စိုးမင်းအောင်၊ ကွန်ပျူတာစာစီ သရဖီ၊ စာအုပ်ချုပ် ကိုမြင့်။

မာတိကာ

- အမှာ	၇
၁။ ပါမောက္ခ တယ်ရီ အိဂဲ(လ)တန်၏ စာပေဆိုင်ရာ အမြင်	၉
၂။ ပါမောက္ခ မေးလား၏ စာပေဆိုင်ရာ အမြင်	၅၃

2023.08.18

2023.08.18

အမှာ

မေးလားနဲ့ အိမ်(လ)တန်တို့ရဲ့ စာပေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အရေးအသားကို မြန်မာလို ပြန်ပြီး ရေးတာ ကြာပြီ။ အဲဒီ အခါက အင်္ဂလိပ်စာ အဓိကနဲ့ ဘွဲ့ရရင် ... အင်္ဂလိပ်စာ ဖတ်တတ်ရင် (ပြောတတ်တာ မပါဘူး) ... အင်္ဂလိပ်လို ရေးထားတာ မှန်သမျှ အကုန် နားလည်တယ်ဆိုတဲ့ အမြင် မြန်မာပြည်မှာ ထွန်းကားနေတယ်။ ကမူးရှူးထိုး ဘာသာ ပြန်တွေ့ အများကြီး ပေါ်လာတယ်။ ပေါ်လာဆို အသိပညာ ကို လက်ပြောင်းလက်လွှဲ လုပ်ပေးမယ့်အစား ငါ အင်္ဂလိပ် လို ဖတ်တတ်တယ်ဆိုတာ ပြချင်တာက များနေလို့ပဲ။ ဒီတော့ “ထင်ရာကြိတ် ဘရိတ်မပါ” ဆိုတာတွေ အများကြီး ပေါ်လာတယ်။ ရောဂါတစ်ခုလို ဖြစ်လာတယ်။ ဒီ-ရောဂါ-ဟာ ကင်ဆာလို တတိတိနဲ့ ဆိုးရွားလာရာက နောက်ပိုင်း မှာ “တို့အမေက အင်္ဂလိပ်လို တတ်တယ်” ဆိုတဲ့ အဆိုတွေ တောင် ပေါ်လာပြီး မဆီမဆိုင်တွေ ပြောဆိုလာကြတော့ တာပဲ။ သဲကို သကြားအဖြစ် လျှာနဲ့လျက်ရာက လျှာတွေ ကြမ်းကုန်ကြတော့တယ်။ ဖရုဿဝါစာတွေ ဖြစ်လာတယ်။

ကျွန်တော့်အမြင်မှာတော့ ဘယ်ဘာသာစကား ဖြစ်ဖြစ် လွယ်လှတယ်လို့ မမြင်ဘူး။ မွေးကတည်းက ပြောလာ တဲ့ မြန်မာစကားတောင် မလွယ်လှဘူး။ တခြား ဘာသာ စကားတွေ (ဘယ်ဘာသာစကား ဖြစ်ဖြစ်) တတ်ရင် ကောင်းတာပဲ (“တတ်ရင်” ဆိုတာ “သိတာ” နဲ့ မဆိုင်သေး ဘူး)။ ဘာသာစကားတစ်ခုကို တတ်တယ်ဆိုတိုင်း အဲဒီ ဘာသာစကားနဲ့ ဖော်ထုတ် ရေးသားထားတာတွေကိုတော့ “အလုံးစုံ” မဟုတ်ရင် “လုံးဝဥသို့” မသိနိုင်ဘူး။ ဒီပြင် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ အရေးအသားတွေမှာ ပညာရပ် အခြေခံ ကျောထောက်နောက်ခံ အသိ/အသိပညာတော့ လိုတာ ချည်းပဲ။ အင်္ဂလိပ်စာ အဓိကနဲ့ ဘွဲ့ရလို့ အင်္ဂလိပ်လို ရေး ထားတာ အကုန် သိမယ်သာဆိုရင် ... အင်္ဂလိပ်လို ဖတ်တတ်တဲ့ လူတိုင်းဟာ လူတော်တွေချည်း ဆိုရင်တော့ လောကကြီးဟာ အတော့်ကို ပျင်းစရာကောင်းတာ တစ်ခု ဖြစ်သွားတော့မှာပဲ။ ကျွန်တော့်လို ခပ်ညံ့ညံ့ လူတစ်ယောက် အတွက်လည်း ရှုစရာ လေ ရှားသွားတော့မှာ။

မြင့်သန်း

ပါမောက္ခ တယ်ရီ အီဂဲ(လ)တန်၏ စာပေဆိုင်ရာ အမြင်

(အမှာ - ဤအရေးအသားမှာ နာမည်ကျော် အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ပညာရှင် တယ်ရီ အီဂဲ(လ)တန်၏ အရေးအသားတစ်ခု ဖြစ်သည်။ သူ၏စာအုပ်မှ နိဒါန်းအဖြစ် ရေးသားခဲ့သော What is Literature ကို ဘာသာပြန်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်စာပေတွင် အခြေတည်ကာ ရေးသားထားသော အရေးအသား ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် စာပေ၊ စာပေလက်ရာ စသည့် အမြင်များမှာ မြန်မာစာပေလောကမှ အနေအထားများနှင့် ယှဉ်တွဲကာ လေ့လာကြည့်နိုင်သည်။ တစ်သားတည်း၊ တစ်သဘောတည်း လက်ခံရန် မဟုတ်ပါ။ အီဂဲ(လ)တန်၏ မူရင်း အရေးအသားမှာ စာပေကို ပညာရပ်တစ်ခုအဖြစ် လေ့လာကြသူများ၊ လေ့လာပွားများလိုသူများအတွက် ဖြစ်သဖြင့် တင်ကူး သိရှိထားရန် ကျောထောက်နောက်ခံ အကြောင်းများ လိုအပ်ပါသည်။ မွေးကတည်းက အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား တတ်မြောက်နေသူဖြစ်ပြီး၊ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံ ဝန်းကျင်တို့တွင် ကြီးပြင်းလာခဲ့သူ ဖြစ်သဖြင့် အီဂဲ(လ)တန်၏ အရေးအသားမှာ အမေရိကန်များ ရေးသော အင်္ဂလိပ်စာနှင့် မတူ။ လိုသလို ဖတ်၍ မဖြစ်။ မြန်မာ ပို့(စ)

မော်ဒန် ဂုရုကြီးတစ်ဦး ပြောသော စာမျက်နှာ တစ်က မစဘဲ စဖတ်ချင်သည်က စဖတ်နိုင်သည်ဟူသော အယူအဆဖြင့် ဖတ်၍ ဖြစ်နိုင်သော အရေးအသားမျိုးလည်း မဟုတ်။ အထိုက်အလျောက် နားရှင်းစေရန် ရှင်းလင်းချက်အချို့ကို ကွင်းစကွင်းပိတ်များဖြင့် ဖြည့်ထားပါသည်။ လူအမည်နှင့် ရှင်းလင်းချက်အချို့ကို အောက်ခြေမှတ်စုဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။ အီဂဲ(လ)တန် ၏အမြင်မှ နမူနာရယူစရာများ ပါသည်။ အထူးသဖြင့် စာတစ်လုံး ဘုရားတစ်ဆူဟု တရားသေ လက်ခံထားလေ့ ရှိသော လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း အရေးအသားများကို ပြန်လည် အနက်ဖော်လေ့လာခြင်း မရှိသည့် အလေ့အထ၏ နောက်ကျန်ရစ်ပုံကို တရားရစရာတွေ့လာရမည်။ စာပေကို ဖန်တီးခြင်း၊ တည်ဆောက်ခြင်းဟု မမြင်နိုင်သေးသော လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အသိပညာအရာတွင် နွမ်းပါးခဲ့ပုံနှင့် နှောင့်နှေးနေခဲ့ပုံမှာ သံဝေဂ ရစရာ ဖြစ်နေသည်။ ခေတ်ကာလ၌ တည်နေသော ဖတ်ရှုမှုသည် ပြန်လည် ရေးသားခြင်းကို ဖတ်ရှုခြင်းသာ ဖြစ်သည် (ဖတ်ရှုပြီးနောက်၊ ပြန်လည် ရေးသားသည်ဟု နားလည် မလွှဲစေချင်ပါ) ဟူသော အမြင်မှာ တိုးတက်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှ နားလည်လက်ခံမှုတစ်ခု ဖြစ်သည်။ စာပေကို ပညာတစ်ရပ်အဖြစ် လေ့လာသော ရပ်ဝန်းမှ အမြင် ဖြစ်သည်။ ပရိုင်းမိတ်ကြီးများဆီက ပေါ်ပေါက်လာသော လူ့ယဉ်ကျေးမှု၏ ရသပညာကို ဖန်တီးနိုင်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းမျိုးတွင်သော် မမြင်၊ မရှိနိုင်သေးပါ။

ဤဘာသာပြန်မှာ လွန်ခဲ့သော နှစ်နှစ်ခန့်က ဘာသာပြန်ခဲ့ဖူးသော (ပုံနှိပ်ဖော်ပြခဲ့ရခြင်း မရှိသေးသော) မူကို ပြန်လည် တည်းဖြတ်၊ ဖြည့်စွက်၊ သုတ်သင်ထားသောမူ ဖြစ်ပါသည်။ ပထမ မူမှာ ကျောင်းဆရာဦးလှမြင့်ဆိုသူက အကူအညီတောင်းသဖြင့် ဘာသာပြန်ပေးလိုက်သော မူကြမ်းသာ ဖြစ်သည်။ ဦးလှမြင့်က အင်္ဂလိပ်လို ဖတ်လို၊ နားမလည်လို၊ မြန်မာလို ဖတ်ပါတယ်။ မြန်မာလို ဖတ်လိုက်ကာမှ ဘယ်ရောက်လို့ ရောက်သွားမှန်း မသိတော့ဘူးဟု သူ့စာထဲတွင် ရေးသည်။ ထိုအချက်ကို ထောက်သော် ရှေးက မြန်မာပြန်တစ်ခု (?) ရှိခဲ့ပုံ ရသည်။ ရှေးက

ဆရာကြီးများက မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ခဲ့သော မူတွင် လိုအပ်သည်ဟု အထင်ရှိသလောက်သာ ပြန်ခဲ့ပုံ ရသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ ဒဿနိက ဗေဒ ပါမောက္ခ ကွယ်လွန်သူ ဆရာကြီးတစ်ဦး ပြောသော စကားဖြင့် ပြန်ပြောရသော် ဒ “ဆရာတို့ လူမျိုးမှာ ကိုယ် သိသလောက်ပဲ ဘာသာပြန် တဲ့အကျင့် ရှိတယ်။ သူ မသိတာ မှန်သမျှ အကုန်ချန်ထားလိုက်ရော။ ဒီတော့လည်း လွဲကုန်ရော” ဆိုသလို ဖြစ်လေမည်လား မသိ။ မြန်မာ စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦးကလည်း “တို့လူမျိုးက ဘာသာပြန်ရုံ မဟုတ်ဘူး။ သူများ စာကို တည်းပစ်လိုက်သေးတာ”ဟု ပြောဖူးသည်။ (မလိုအပ်ဘဲ ဖြတ်ပစ်လိုက်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်) ထိုဆရာကြီးများ ပြောပြခဲ့သော အချက်မှာ ထိုခေတ်၊ ထိုအခါက ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်အတွင်း တကယ်ပင် ဖြစ်ခဲ့သော အချက်များကို အခြေခံကာ ပြောခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော် တို့ ကိုယ်တိုင်လည်း ကြုံခဲ့၊ သိခဲ့ကြရသေးသည်။ မြန်မာ စာပေလောက တွင်မူ မည်သို့ ဘာသာပြန်လေ့ရှိသည် အသေအချာ မသိပါ။ အီဂဲ(လ) တန် ၏ အခြား ဘာသာပြန်မူ ရှိလေသော် ယှဉ်တွဲကာ ဖတ်ကြည့်ကြ စေချင်သည်။ အကျိုးယုတ်စရာ အကြောင်းရှိမည် မထင်ပါ။ ယခု ပြန်ဆို ချက်တွင် ဘာသာစကား အပြောင်းအလဲကြောင့် ဖယ်ချန်ခဲ့ရသော နာမ် စားအချို့၊ စာကြောင်း ကွင်းစကွင်းပိတ်နှင့် နမူနာအချို့ စိုးစဉ်းမျှ ရှိသော် လည်း မူရင်းအနက်မှ သွေဖည်မသွားအောင် အားစိုက်ထုတ်ထားပါသည်။ အကြောင်းကြောင်းကြောင့် အနက်သွေဖည်မှု ရှိခဲ့သော် ကျွန်တော်၏ ညံ့ဖျင်းမှု၊ ဘာသာစကားအရာတွင် မကျွမ်းကျင်မှုဟု သဘောထားကြ စေချင်ပါသည်။ ကျွန်တော် နားလည်လွဲမှု ရှိခဲ့သော် ခိုင်ခိုင်မာမာ ထောက် ပြခြင်းဖြင့် ကူညီကြစေချင်ပါသည်။ ကျွန်တော်၏ ညံ့ဖျင်းမှု မှန်သမျှ သည် ကျွန်တော်၏ ညံ့ဖျင်းမှုများသာ ဖြစ်ကြောင်း လက်ခံပါသည်။

စာပေဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း

စာပေသီဝရီဆိုသည့် တစ်စုံတစ်ရာသည် ရှိခဲ့လေသော် သီဝရီပြုရန် စာပေဆိုသည့် တစ်စုံတစ်ရာ ရှိရမည်မှာ သေချာသည်။ သို့ဖြစ်လေရာ၊

စာပေဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်းဟူသော မေးခွန်းဖြင့် စကြပေတော့မည်။ စာပေဆိုသည်ကို အနက်ဖွင့်ရန် အမျိုးမျိုး ကြံဆ ကြိုးစားခဲ့ကြသည်။ ဥပမာ၊ ဝတ္ထုသဘောမျိုးဖြင့် စိတ်ကူးစိတ်သန်းတို့ အခြေပြုကာ ရေးဖွဲ့ခြင်းဟု အနက်ဖွင့်လိုသော် ဖွင့်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ဝတ္ထုအဖြစ် ရေးသားခြင်းကို စာပေသဘောအရ စစ်မှန်မှုကို ဖော်ထုတ်သည် မဟုတ်။ သို့ရာတွင် လူအများက စာပေဟူသော ခေါင်းစဉ်အောက်၌ သာမန်အားဖြင့် ထည့်သွင်းထားသည်တို့ကို တစ်ချက်ကလေးမျှ စေ့စေ့ တွေးကြည့်လိုက်ပြန်သော် ထိုသို့ မဖြစ်နိုင်ပြန် (ဤနေရာတွင် အီဂဲ(လ)တန် က ဆိုလိုသည်မှာ ရှေ့စာကြောင်းတွင် ဆိုခဲ့သော အချက်ကို သာမန်လူများ အကြားတွင် လက်မခံနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်)။ တစ်ဆယ့်ခုနစ်ရာစု အင်္ဂလိပ်စာပေ စာရင်းတွင် *ရှိတ်စပီးယား၊ ဝက်ဘစတာ၊ မာဗလ် နှင့် မေလတန်* တို့ပါသည်။ ထိုမှ ဆက်၍သော် *ဖရန်စစ်ဘော့ကွန်*^၂၏ အက်ဆေးအရေးအသားများ၊ *ဂျော်(န)ဒုံး*^၃၏ ဆုတောင်းမေတ္တာ ပို့သ စာများ၊ *ဘန်ယန်း*^၄၏ ဝိညာဏဘဝတွင် အခြေခံသော ကိုယ်ရေးမှတ်တမ်းနှင့် *ဆာတောမတ်(စ)ဘရောင်း*^၅ ရေးခဲ့သည် မှန်သမျှတို့ကို ထည့်သွင်းနိုင်သည်။ *ဟော့(ဗ)၏ လီပိုင်ယာ သန်*^၆၊ *ကလယ်ရင်ဒန်*^၇၏ *တော်လှန်မှုသမိုင်း*^၈ စသည်တို့ကို ထည့်သွင်းလိုသော် ထည့်သွင်းနိုင်ပြန်သေးသည်။ ပြင်သစ်တို့၏ တစ်ဆယ့်

-
- ၁။ Shakespeare, Webster, Marvell and Milton
 - ၂။ Francis Bacon
 - ၃။ John Donne
 - ၄။ Bunyan
 - ၅။ Sir Thomas Browne
 - ၆။ Hobbes's *Leviathan*
 - ၇။ The First Earl of Clarendon ကို ဆိုလိုသည်။ Edward Hyde အမည်ဖြင့် သမိုင်းစာများ ရေးခဲ့သည်။
 - ၈။ *The History of Rebellion and Civil Wars in Ireland* နှင့် *The History of Rebellion and Civil Wars in England: Began in the Year 1641* တို့ကို ဆိုလိုသည်။

ခုနစ်ရာစု စာပေစာရင်းတွင်သော် ကဗီ(လ)စဆောန်(စ)၊ ရဗီး(န)တို့နှင့်အတူ ဒုဒီလာရော(ချ)ဖုကူ၏ အဆိုစကားများ (Maxim ကို ဆိုလိုသည်)၊ ယာဘယ်နီညယ်ဘုဆွယ်^{၁၁}၏ အသုဘအခမ်းအနား၌ ပြောစကား၊ ဘာလူး^{၁၂}၏ ကဗျာနှင့်ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာ အချက်အလက်များအပေါ် စနစ်တကျ လေ့လာချက် (Treatise ကို ဆိုလိုသည်။ ဤတွင် ဘာလူး၏ *L'Art Potique* ၁၆၇၆ ကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်)၊ မဒမ်ဒုဆီ ဝီညယ်^{၁၃}၏ သမီးထံ ပေးစာများ၊ ဒေးကူးနှင့် ပစကား(လ)^{၁၄}တို့၏ ဒဿန အတွေးအခေါ်ဆိုင်ရာ အရေးအသားများ အားလုံး ပါသည်။ တစ်ဆယ့် ကိုးရာစု အင်္ဂလိပ်စာပေ စာရင်းတွင်သော် လဲ(ဘ)စ်^{၁၅} ပါသော်လည်း ဘင် သစ်^{၁၆} မပါ။ မကောလေး^{၁၇} ပါသော်လည်း မာ့စ်^{၁၈} မပါ။ မေး(လ)^{၁၉} ပါ သော်လည်း ဒါဝင်^{၂၀} နှင့် ဟားဆတ်စပင်ဆာ^{၂၁} မပါ။ (ဤတွင် အီဂဲ(လ)တန် က ဆိုလိုသည်မှာ အရေးပါသော အတွေးခေါ်ရှင်များနှင့် စာအခံ ရေးသား သူများ၏ အရေးအသားများကို ထည့်သွင်းထားခဲ့ခြင်း မရှိကြောင်းသာ ဖြစ်သည်။)

-
- ၉။ Corneille and Racine
 - ၁၀။ Duc de la Rochefoucauld
 - ၁၁။ Jacques-Benigne Bossuet
 - ၁၂။ Nicolas Boileau-Despreaux
 - ၁၃။ Madame de Sevigne
 - ၁၄။ Rene Descartes
 - ၁၅။ Pascal
 - ၁၆။ Lamb
 - ၁၇။ Bentham
 - ၁၈။ Macaulay
 - ၁၉။ Marx, Karl
 - ၂၀။ Mill
 - ၂၁။ Darwin
 - ၂၂။ Herbert Spencer

တကယ့်အချက်အလက်များနှင့် တကယ် မဟုတ်သည်များ (ဖန်တီးထားခြင်း၊ အစစ်အမှန် မဟုတ်ခြင်း သို့မဟုတ် အမှားအယွင်းများ) ၏ အကြားမှ ကွာခြားမှု၊ မတူညီမှုမှာ များစွာ မကွဲပြားလှ။ မကွဲပြားရသည်မှာ ကွဲပြားမှု၊ မတူညီမှု ဆိုသည်ကပင် စောဒကတက်စရာများ ရှိနေသဖြင့် ဖြစ်သည်။ နမူနာဆိုရသော် အင်္ဂလိပ်တို့၏ သမိုင်းဆိုင်ရာနှင့် အနုပညာဆိုင်ရာ အမှန်တရားများသည် ရှေးခေတ် အိုက်စလန်ဒ်^{၂၃} ပုံပြင်ဇာတ်လမ်းရှည်ကြီးများနှင့် မဆိုင်ဟု ဝိဝါဒကွဲပြား၍ အချေအတင် စကားဆိုစရာ ဖြစ်နေသည်ကို ကြည့်စေချင်သည်။ တစ်ဆယ့်ခြောက်ရာစုနှောင်းပိုင်းနှင့် တစ်ဆယ့်ခုနစ်ရာစု စောစောပိုင်း ကာလများတွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား၌ နီဗလ် Novel ဟူသော စာလုံး/ စကားလုံးကို တကယ့်ဖြစ်ရပ်များနှင့် ပတ်သက်၍ဖြစ်စေ၊ တကယ်မဟုတ်သော ဖြစ်ရပ်များနှင့် ပတ်သက်၍ဖြစ်စေ သုံးစွဲခဲ့ကြသည်။ ထို့ပြင် သတင်းအရေးအသား ဆိုသည်များကို တကယ့်ဖြစ်ရပ်ဟူ၍ လက်မခံချင်ခဲ့ကြ။ နီဗလ်အရေးအသားများနှင့် သတင်းအရေးအသားများမှာ တကယ့်ဖြစ်ရပ်လော၊ တကယ်မဟုတ်သော အကြောင်းများလော ဆိုသည်မှာ မကွဲပြားခဲ့ကြ။ ယတိပြတ်ပိုင်းခြား၍ အမျိုးအစား ခွဲခြားမှာ ဤကိစ္စနှင့် မဆိုင်သည်ကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်။ ဂစ်ဘင်^{၂၄} အနေဖြင့် သူ ရေးခဲ့သည်များမှာ သမိုင်းဆိုင်ရာ အမှန်တရားဟု တွေးမှတ်ထားမည်မှာ သံသယဖြစ်စရာ မလို။ အလားတူပင် ကမ္ဘာဦးကျမ်း (Genesis ကို ဆိုလိုသည်) ကို ရေးခဲ့ကြသူများကလည်း ထိုသို့ပင် ထင်မှတ် လက်ခံထားကြပေမည်။ ယခုအခါကာလတွင်သော် တကယ့်ဖြစ်ရပ်ဟု သဘောထားကာ ဖတ်သူများ ရှိသည်ကဲ့သို့ ဝတ္ထုကဲ့သို့ သဘောထားကာ ဖတ်သူများလည်း ရှိလာကြသည်။ နျူးမင်^{၂၅} အနေဖြင့် သူ၏ ဘာသာတရားအခြေခံ အရေးအသားများကို တကယ့်

၂၃။ Icelandic
 ၂၄။ Edward Gibbon (*The History of the Decline and the Fall of Roman Empire* ကို ရေးသားခဲ့သူ)
 ၂၅။ John Henry Newman

ဖြစ်ရပ်ဟု သဘောထားခဲ့မည်။ သို့ရာတွင် ယခုအခါ စာဖတ်သူ အတော်များများက စာပေတစ်ခု ဟူ၍သာ သဘောထား ဖတ်ရှုကြသည်။ အကယ်၍ စာပေအရေးအသားများတွင် အချက်အလက် အများအပြားကို ထည့်သွင်း ရေးသားခဲ့သည် မှန်လျှင်၊ အချက်အလက် မဟုတ်သည်များလည်း ပါပေမည်ဟု ဆိုရပေမည်။ စူပါမင်းကောမစ်^{၂၆} နှင့် မေး(စ)အင်ဘွန်^{၂၇} ဝတ္ထုများမှာ အမှန်တကယ်ဖြစ်ရပ် အခြေခံ တကယ့်ဖြစ်ရပ် အရေးအသားများ မဟုတ်ကြ။ ယေဘုယျအားဖြင့် စာပေဟု မသတ်မှတ်ကြ။ သို့ဖြစ်၍ တကယ့် စာကြီးပေကြီးစာရင်း မဝင်။ အကယ်၍ စာပေသည် ဖန်တီးမှု သို့မဟုတ် စိတ်ကူးစိတ်သန်း အခြေခံ အရေးအသားဟု ဆိုလေသော် သမိုင်းပညာ၊ ဒဿနိကဗေဒနှင့် သဘာဝသိပ္ပံပညာဆိုင်ရာ အရေးအသားများကို ဖန်တီးကြံဆမှု မရှိသော၊ စိတ်ကူးစိတ်သန်း မပါသော အရေးအသားများဟု မှတ်ယူကြရပါမည်လော။

အလုံးစုံ ခြုံငုံ၍ ဆိုရသော် စာပေဆိုသည်ကို တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ချဉ်းကပ်ကြည့်ရန် လိုပေမည်။ စာပေဆိုသည်ကို တကယ့်ဖြစ်ရပ်မှန် မဟုတ်ခြင်း သို့မဟုတ် စိတ်ကူးစိတ်သန်းတွင် အခြေခံခြင်း စသည်များအပေါ်တွင် အခြေခံကာ အနက်ဖွင့်ကြည့်ခြင်းထက် ဘာသာစကားကို သီးခြားအနေအထားအဖြစ် သုံးနှုန်းပုံတွင် အခြေတည်ကာ အနက်ဖွင့်ယူ၍ ရကောင်းသည်။ ဤအဆိုကို ရပ်ရှင်ဝေဖန်ရေးပညာရှင် ရှိမာန်းယာကော့(ဗ)ဆင်^{၂၈}၏ စကားလုံးများကို သုံးစွဲ၍ ဆိုရသော် သာမန် အပြောစကားအပေါ်သို့ စနစ်တကျ ထိုးနှက်ထားချက်တစ်ရပ်သာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ (ယာကော့(ဗ)ဆင် ဆိုလိုသည်မှာ စာပေသည် သာမန် အပြောစကားကဲ့သို့ ပြောချင်တိုင်း ပြော၍ ရသည်မဟုတ် ဟူသည့်သဘော) စာပေက ဘာသာစကား ရိုးရိုးကို ပြောင်းပစ်လိုက်သည်။ အင်အား ရှိလာ

၂၆။ Superman comic
 ၂၇။ Mills and Boon အပေါ်စား၊ အပျော်ဖတ် မိန်းမကြိုက် အချစ်ဝတ္ထုများကို ရည်ညွှန်းခြင်း ဖြစ်သည်။
 ၂၈။ Roman Jakobson

စေသည်။ နေ့စဉ်သုံး အပြောစကားဆီမှ စနစ်တကျ လမ်းခွဲထွက်လာသည်။ အကယ်၍ မှတ်တိုင်တွင် တစ်ဦးတစ်ယောက်က ကျွန်တော့်အား ချဉ်းကပ်လာပြီး “အသင် ပြောင်းလဲခြင်း အလျှင်းမရှိ။ စော်ကားခံရခြင်း ကင်းသည့် ဆိတ်ငြိမ်ခြင်း၏ ကလေးငယ်” (ဤစာကြောင်းမှာ အင်္ဂလိပ်ကဗျာဆရာ ကိတ်၏ ဂရိပန်းအိုးတစ်လုံးပေါ်မှ အလွမ်းစာ ကဗျာမှ ပထမစာကြောင်း ဖြစ်သည်) ဟု ခပ်တိုးတိုး ပြောလာလေသော် ကျွန်တော့်အနေဖြင့် ရုတ်ခြည်း သိလာလိုက်မိမည်မှာ ကျွန်ုပ်သည် စာပေ၏ ပရိဝုဏ်အတွင်းသို့ ရောက်နေပေပြီ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ သိလာရသည်မှာ စာလုံး/စကားလုံးတို့ စရိုက်သကန်၊ ကာရန်၊ အသံ စသည်တို့၏ ယတိပြတ် ကန့်သတ်ထားခြင်း မရှိသည့် အနက်အဓိပ္ပာယ်တို့၏ အတိုင်းအတာမှာ လိုအပ်သည်ထက် ပိုနေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ (ဤနေရာတွင် သူဆိုလိုသည်မှာ ကဗျာ စာအရေးအသားထဲမှ စာလုံး/စကားလုံးတို့မှာ ကန့်သတ်ထားသော အနက်တစ်ခုတည်းအတွင်း၌ ရပ်တည်နေခြင်း မဟုတ် ဟူသောအချက် ဖြစ်သည်) သို့မဟုတ် ဘာသာဗေဒပညာရှင်တို့၏ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ အခြေခံဖြင့် ဆိုရသော် အညွှန်းခံနှင့် အညွှန်းပြုတို့ အကြားတွင် တိကျသော ပုံဖော်ထားမှု မရှိခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ ကဗျာထဲမှ စာတစ်ကြောင်းကို မဆိုဘဲ “ဘုတ်ကားမောင်းသမားတွေ သပိတ်မှောက်နေကြတာ ခင်ဗျား မသိဘူးလား” ဟု ပြောလာခဲ့သော် ထိုဘာသာစကားထဲတွင် ဆိုလိုသော အချက်မှာ သူ့အလိုအလျောက် ပေါ်လွင်နေသည်။ ရုပ်ဝတ္ထုပိုင်းတွင် အခြေခံသော အကြောင်းများကို ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် (ခေတ်စကားဖြင့် ဆိုသော် ပေါ်တင်ကြီး) မြင်နေရပေသည်။

ဤအချက်မှာ ရုပ်ရှင်အသွင်သဏ္ဍာန် (ပုံစံ၊ ပုံသဏ္ဍာန်) ဝါဒီတို့၏ စာပေဆိုသည်ကို အနက်ဖော်ခြင်းမှ ရရှိလာသော အကျိုးတရားတစ်ခု ဖြစ်သည်။ (ဤတွင် Russian Formalism ကို ဆိုလိုသည်) ရုပ်ရှင်အသွင်သဏ္ဍာန်ဝါဒီများတွင် ဗစ်တာရှလော့(ဝ)စကီးဗီး၊ ရိုမန်းယာကော့(ဝ)ဆင်၊

၂၉။ Viktor Shklovsky

အိုစစ်(ပ)ဘရင့်(ခ) ို၊ ယူရီတင်ညာနော့(ဝ) ို၊ ဘော်ရစ်အိုက်ကင်ဗွမ် ို နှင့် ဘောရစ်တိုမာရှက်(ဝ)စကီးဇ်တို့ ပါဝင်ကြသည်။ ရပ်ရှား နိုင်ငံတွင် ၁၉၁၇ ခုနှစ် ဘောလရှီပစ်တော်လှန်ရေး မပေါ်ပေါက်သေးမီ ကာလတွင် အသွင် သဏ္ဍာန်ဝါဒီများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပြီး ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ကာလများအထိ ရှင်သန်နေခဲ့သော်လည်း စတာလင်၏ဝါဒ (အမြင်) ကြောင့် အသံတိတ် သွားကြရတော့သည်။ ပြတ်ပြတ်သတ်သတ် ဝေဖန်ကြသော ဝေဖန်ရေး သမားတစ်သိုက် ဖြစ်သည်။ သူတို့ မတိုင်မီက စာပေဝေဖန်ရေးအပေါ် သို့ သင်္ကေတဝါဒအမြင် ယောင်ယောင်က လွမ်းမိုးထားခဲ့သည်။ သို့ရာ တွင် ပီပြင်ပြတ်သားမှု မရှိခဲ့လေရာ ထိုအမြင်မျိုးကို လက်မခံကြ။ စာပေ အရေးအသား၌ တည်သော ရုပ်အခြေခံ စစ်မှန်မှုသဘောကို အလေးပေး ကြသည်။ သိပ္ပံပညာသဘော ဆန်သော၊ လက်တွေ့နည်းလမ်းတကျ ဖြစ်သော ဝေဖန်ရေးဘက်သို့ ဦးတည်လာခဲ့ကြသည်။ စာပေဆိုသည်မှာ ဘာသာရေးယောင်ယောင်၊ စိတ်ပညာယောင်ယောင်၊ လူမှုရေးပညာ ယောင်ယောင် မဟုတ်။ စာပေသည် ဘာသာစကားကို စနစ်တကျ စုစည်း ဖွဲ့စပ်ထားမှု တစ်မျိုးသာ ဖြစ်သည်။ စာပေတွင် ကိုယ်ပိုင် သီးခြားဥပဒေသ တည်ဆောက်ထားသော သီးခြားပုံစံများနှင့် နည်းလမ်းများ ရှိကြသည်။ ယင်းတို့ကို စာပေ၏ ပရိဝုဏ်အတွင်း၌သာ လေ့လာရမည်။ တစ်စုံတစ်ခု အဖြစ်သို့ လျှော့ချပြီး လေ့လာရန် မဟုတ်။ (ဤတွင် ဆိုလိုသည်မှာ ဘာသာစကား အခြေခံဖြင့် တည်ဆောက်ထားသော စာပေကို လေ့လာ ရာတွင် စာပေဆိုင်ရာ ဥပဒေသ တည်ဆောက်ထားပုံနှင့် နည်းလမ်းများ အရသာ လေ့လာနိုင်မည့်သဘော ဖြစ်သည်) စာပေလက်ရာများ (အရေး အသားများ) မှာ စိတ်ကူးထည်များကို သယ်ဆောင်ပေးသည့် ယာဉ် ရထားများ မဟုတ်။ လူမှုဘဝ အခြေခံ အမှန်တရားများ၏ ရောင်ပြန်

၃၀။ Osip Brik
 ၃၁။ Yury Tynyanov
 ၃၂။ Boris Eihenbaum
 ၃၃။ Boris Tomashevsky

ဟပ်မှုများ မဟုတ်။ သဘာဝလွန် အမှန်တရားအချို့တို့ တစ်ဖန် ပြန်လည်
 ဝင်စား မွေးဖွားလာခြင်း မဟုတ်။ စာပေသည် ရုပ်ဝတ္ထုအခြေခံတစ်ခု
 ဖြစ်သည်။ စာပေ၏ ပြုမူလုပ်ဆောင်နေပုံမှာ စက်ပစ္စည်းတစ်ခုကို ခွဲခြမ်း
 စိတ်ဖြာကြည့်သကဲ့သို့ ကြည့်နိုင်သည်။ စာပေမှာ စာလုံး/ စကားလုံးတို့
 ဖြင့် တည်ဆောက်ထားသည်။ အရာဝတ္ထုများ၊ ခံစားချက်များဖြင့် မဟုတ်။
 စာပေကို စာရေးသူ၏စိတ်ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြချက် တစ်ခုအဖြစ် ကြည့်
 မြင်ခြင်းမှာ မှားသော အပြုအမူတစ်ရပ်သာ ဖြစ်သည်။ အိုစစ်(ပ)ဘရစ်
 က ပွတ်ရှကင်၏ ယူဂျင်းအိုနိုဂျင်^{၃၄}အပေါ် ခပ်လွယ်လွယ် ဝေဖန်သကဲ့သို့
 ဖြစ်သည်။ ၎င်းမှာ ပွတ်ရှကင်သက်ရှိထင်ရှား မရှိခဲ့ဟု ဆိုလျှင်ပင် ယူဂျင်း
 အိုနိုဂျင်ကိုမူ ရေးသားခဲ့ကြပေဦးမည် ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

အသွင်သဏ္ဍာန်ဝါဒသည် အနှစ်သာရအားဖြင့်သော် စာပေအား
 ဘာသာဗေဒ အခြေခံဖြင့် လေ့လာခြင်းတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ ဘာသာဗေဒ
 ဟု ဤနေရာတွင် ညွှန်းဆိုသည်မှာ အစဉ်အလာ ဘာသာဗေဒသဘော
 ဖြစ်သည်။ အစဉ်အလာ ဘာသာဗေဒ ဆိုသည်မှာ ဘာသာစကား၏
 တည်ဆောက်ပုံနှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာမှုပြုခြင်း ဖြစ်သည်။ အသွင်
 သဏ္ဍာန်ဝါဒနှင့် ပတ်သက်၍ ပြောဆိုကြရာတွင် ပြောဆိုလေ့ ရှိသည်
 ကဲ့သို့ စာပေ၏အတွင်းသားကို အလေးမထားဘဲ အသွင်သဏ္ဍာန်ကိုသာ
 အလေးထား လေ့လာမှုပြုသည်ဟူသော အမြင်မျိုး မဟုတ်။ အတွင်းသား
 လေ့လာမှုပြုကြရာတွင် စိတ်ပညာ၊ လူမှုရေးပညာ စသည်တို့နှင့် ရောမွှေ
 တတ်ကြသည်။ အသွင်သဏ္ဍာန်သည် အတွင်းသား၏ ဖော်ထုတ်ထားချက်
 တစ်ရပ်ဟူသော အမြင်ကို အလေးမပေးဘဲ အသွင်သဏ္ဍာန်နှင့် အတွင်း
 သားတို့၏ ဆက်သွယ်နေမှုကို အလေးပေးလိုက်ကြသည်။ အတွင်းသား
 သည် အသွင်သဏ္ဍာန်(ပုံစံ)၏ ဆင်ခြေမျှသာ ဖြစ်သည်။ တစ်စုံတစ်ခု
 သော အသွင်သဏ္ဍာန်ကို ဖော်ရာတွင် လွယ်ကူစေသည့် အကြောင်း
 တစ်ခုသာ ဖြစ်သည်။ ဗွန်ကီဟိုတေး^{၃၅}သည် ထိုအမည်ကို ပေးထားသော

၃၄။ Pushkin's Eugene Onegin
 ၃၅။ Don Quixote

ဇာတ်ကောင်၏ အကြောင်း မဟုတ်။ ဇာတ်ကောင်မှာ သီကုံးရေးသားရာ တွင် အသုံးပြုထားသည့် မတူညီသော နည်းပညာများ (ဤတွင် Technique ကို ဆိုလိုသည်) ကို တစုတစည်းတည်းရှိရန် ထိန်းထားသော နည်းလမ်း (ဤတွင် Device/Method ကို ဆိုလိုသည်) တစ်ခုသာ ဖြစ်သည်။ အသွင်သဏ္ဍာန်ဝါဒီများအတွက်သော် *Animal Farm* စာအုပ်မှာ စတာလင် ဝါဒနှင့် ပတ်သက်၍ ဒွိတ္တသဘော အနက်ဆောင်သည့် အရေးအသား မျိုး (Allegory^၆ ကို ဆိုလိုသည်) မဟုတ်။ ထိုသို့ မဟုတ်သည်သာမက စတာလင်ဝါဒအနေဖြင့် အနက်နှစ်မျိုး ဖော်ဆောင်နိုင်သည့်သဘော သက် ရောက်စေနိုင်သော ဖန်တီးမှုတစ်ရပ် လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် အခွင့် အလမ်းပင် ပေါ်သွားခဲ့သည်ဟု မြင်ကြသည်။ ထိုသို့ တစ်ဖက်စောင်းနင်း အမြင်မျိုးကို သိသိကြီးနှင့် တင်ပြခဲ့ကြသဖြင့်လည်း သူတို့နှင့် သဘော ထားချင်း မတူကြသူများထံမှ နာမည်ဆိုးကို ရခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ နာမည် ပျက်ခဲ့ကြရသည်။ အသွင်သဏ္ဍာန်ဝါဒီများအနေဖြင့် အနုပညာ သည် လူမှုရေးဘဝ၏ အစစ်အမှန်များနှင့် ဆက်နွယ်မှုရှိသည် ဆိုခြင်းကို မငြင်းဆိုကြသည့်အပြင် အချို့မှာ ဘောလရှီဝစ်များနှင့်ပင် ရင်းနှီးခဲ့ကြ သည်။ သို့ရာတွင် ထိုဆက်စပ်မှုမှာ ဝေဖန်ရေးသမားတို့အလုပ် မဟုတ် ဟူ၍ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆိုကြသည်။

များသောအားဖြင့် စာပေလက်ရာဆိုသည်မှာ နည်းလမ်းများအားဖြင့် ဆီလျော်သလို စုစည်းဖွဲ့စပ်ထားသည့် တစ်စုံတစ်ရာဖြစ်သည် ဟူသော အမြင်ဖြင့် အသွင်သဏ္ဍာန်ဝါဒီများက စတင်ခဲ့လေသည်။ နောက်ပိုင်း တွင်သော် ၎င်းတို့က ထိုနည်းလမ်းများမှာ အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်မှု ရှိနေကြသည့် သီးခြား အစိတ်အပိုင်းကလေးများသာ ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် (ထိုနည်းလမ်းများမှာ) ရေးသားထားသည့် အရေးအသားစနစ် အလုံးစုံ အတွင်းမှ လုပ်ဆောင် ဖြစ်ပျက်နေခြင်းများသာ ဖြစ်လေသည်။ နည်းလမ်း

၃၆။ Allegory - A story with second distinct meaning partially hidden behind its literal or visible meaning, Chris Baldick, 1991. *Oxford Concise Dictionary of Literary Terms*. p-5.

ဟု ဆိုထားသည်များတွင် Sound, imagery, rhythm, syntax, metre, rhyme, narrative techniques စသည့် စာပေ၏ အစဉ်အလာဖြစ်သော အခြေခံများ အားလုံး ပါဝင်နေသည်။ (ဤတွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ မူရင်း အတိုင်း ဖော်ပြလိုက်ရသည်မှာ မြန်မာဘာသာစကား အသုံးအနှုန်းတွင် စံပြုထားသော တန်ဖိုးတူ စာလုံး/ စကားလုံး မရှိသဖြင့် အနက်ယူ လွဲနိုင်သောကြောင့်သာ ဖြစ်သည်) ထိုအခြေခံများ အားလုံး၏ တူညီနေသော အချက်တစ်ရပ်မှာ တကယ့်ဖြစ်ရပ်ဖြစ်ခြေ သရုပ်မှန်လောကဟု ခေါ်ကြသော တကယ့်ဘဝနှင့် တူညီမှု၊ နီးစပ်မှု စသည်တို့မှ ကင်းကွာနေခြင်း (Estrangement ကို ဆိုလိုသည်။ ၎င်းရှင်အသွင်သဏ္ဍာန်ဝါဒီများ ဆိုလိုသော Estrangement ဖြစ်သည်။ အဘိဓာန်လာ အနက်အတိုင်း မဟုတ်) ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် အစဉ်အလာအတိုင်း သိရှိ နားလည်ပြီး ရင်းနှီးမှု ရှိနေခြင်းမှ ကင်းပသွားမှုကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ (Defamiliarizing ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးမှု တည်းဟူသော အကျိုးတရား ဖြစ်သည်။ စာပေ၏ အစဉ်အလာဖြစ်သော အခြေခံများက ဖော်ထုတ်ပေးသော အကျိုးတရားများ) စာပေဘာသာစကား၏ ဝိသေသ ထူးခြားမှု၊ စာပေဘာသာစကား၏ အခြားသော အရေးအသားပုံစံများနှင့် မတူညီမှုမှာ သာမန်ဘာသာစကားကို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် အသွင်ဖျက်ထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ စာပေနည်းလမ်းများ အောက်တွင် သာမန်ဘာသာစကားမှာ အင်အားကောင်းလာသည်။ သိပ်သည်း ကျစ်လျစ်လာသည်။ အလှည့်အပြောင်း ပြုနိုင်သည်။ အတိုချုံ့လိုက်နိုင်သည်။ ချဲ့ထွင်နိုင်သည်။ စိတ်ဝင်စားစရာ ဖြစ်လာနိုင်သည်။ စင်စစ် ဘာသာစကားက အဆန်းတကြယ် ဖြစ်လာစေခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ အဆန်းတကြယ် ဖြစ်လာခဲ့ခြင်းကြောင့် နေ့စဉ်ဘဝ လောကသည် ရုတ်ခြည်း မရင်းနှီးသည့် အနေအထားသို့ ရောက်သွားတော့သည်။ နေ့စဉ်သုံး ဘာသာစကား၏ လုပ်ရပ်များ အတွင်း နေ့စဉ်ဘဝ၏ စစ်မှန်နေမှုအပေါ် ကျွန်ုပ်တို့၏ မြင်ပုံမြင်နည်းများမှာ သမားရိုးကျသာ ဖြစ်သည်။ ထူးခြားလှသည်လည်း မဟုတ်။ ဤသည်ကို အသွင်သဏ္ဍာန်ဝါဒီများ အနေဖြင့်သော် သူ့အလိုအလျောက်

ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းမျှသာ (အော်တိုမစ်တစ်ဟု ခေါ်လိုသော ခေါ်ပါ) ဖြစ်သည် ဟူ၍သာ ခေါ်ကြပေမည်။ ဘာသာစကား၏ စွမ်းဆောင်နိုင်မှု သိလာ ကြသောအခါ စာပေက အစဉ်အလာအတိုင်း တုံ့ပြန် ရှုမြင်ထားခဲ့ခြင်း များ ပြောင်းလဲပြီး ပိုမို၍ ထင်သာမြင်သာနှင့် ကြည့်ပျော်ပျော် ဖြစ်လာ ကြတော့သည်။ ဘာသာစကားကို သာမန် ချဉ်းကပ် လေ့လာခြင်းမျိုး ထက် ပိုပြီး မိမိ၏ သိစိတ်အခြေခံဖြင့် တခုတ်တရ လေ့လာနိုင်ခဲ့ပြီ ဆို လျှင်သော် ဘာသာစကား၏ ပါဝင်ပတ်သက်မှု ရှိနေခဲ့သော ကမ္ဘာလောက ကြီးသည် တစ်ဖန် ပြန်လည်သစ်လွင်လာပြီး ပို၍ ထင်သာမြင်သာ ရှိလာ ပေတော့မည်။ ဤသဘောနှင့် ပတ်သက်၍သော် *ဂျော့ဒ်မန်လီးဟော့(ပ) ကင်(စ)*^{၃၇}၏ ကဗျာမှာ ကြည်ကြည်လင်လင် မြင်နိုင်လောက်အောင် နမူနာကောင်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ စာပေအရေးအသားများသည် နေ့စဉ် သုံး သာမန် ဘာသာစကားနှင့် မတူ။ သာမန် ဘာသာစကားနှင့် ကင်း ကွာပြီး သီးခြားသဘော ဆောင်သည်။ သမားရိုးကျသက်သက် မဟုတ်။ ထိုသို့ ဖြစ်နေခြင်းကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ အတွေ့အကြုံများအတွင်း၌ ပိုမို ၍ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်လာရသည်။ ပြည့်ပြည့်ဝဝ ရရှိလာကြရသည်။ လေကို ရှုကြသည်ဆိုရာတွင် များသောအားဖြင့် သိမှုအခြေခံဖြင့် ရှုခဲ့ကြသည် မဟုတ်။ ဘာသာစကားမှာလည်း အလားတူပင်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ရှင်သန် နေမှုအတွက် နည်းလမ်းမှာ တစ်ခုတည်းပင်။ အကယ်၍ ရုတ်တရက် လေသည် ညစ်ညမ်းလာခဲ့ပြီဆိုလျှင် ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် သတိထားကာ ရှုကြရပေတော့မည်။ ၎င်း၏ နောက်ဆက်တွဲ ရလဒ်မှာ ကျွန်ုပ်တို့၏ ရုပ်ခန္ဓာကိုယ် အခြေတည်ထားသော ဘဝအတွက် ပြောင်းလဲသွားသော အတွေ့အကြုံတစ်ရပ် ပေါ်လာပေတော့မည်။ အကယ်၍ မိတ်ဆွေတစ်ဦး ထံမှ ကြုံသလို ရေးလိုက်သော စာတိုကလေးတစ်စောင် ရသဖြင့် ဖတ်ရှု ကြည့်ရာတွင် သူ၏အရေးအသား တည်ဆောက်ထားပုံကို အလေးပေး လေ့လာကာ ဖတ်ရှုသည် မဟုတ်။ သို့ရာတွင် ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်ရှုရာတွင် ဇာတ်လမ်းမှာ ချာချာလည်နေလျှင်ဖြစ်စေ၊ သီကုံးရေးသား

၃၇။ Gerard Manley Hopkins

ပုံမှာ သွယ်တန်းမနေဘဲ မကြာခဏ ဟိုဒီ ခုန်ကာ ကူးပြောင်းနေလျှင် ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် ဇာတ်လမ်း၏ အထွတ်အထိပ်သို့ မရောက်နိုင်ဘဲ၊ ဇာတ်ရိုက်မမြင့်ဘဲ တန်းနေခဲ့လျှင်ဖြစ်စေ ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် ထိုအရေး အသားကို မည်သို့မည်ပုံ တည်ဆောက်ထားကြောင်း သတိပြုမိလာ သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ကျွန်ုပ်တို့၏ ဖတ်ရှုပုံမှာ သာမန်ကာလျှံကာ မျိုး မဟုတ်တော့။ ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းကို ရေးသားရာတွင် ဖြစ်တော့မည် သို့မဟုတ် အသာထိန်းထားမည် ဟူသော နည်းလမ်းများကို သုံးစွဲကာ ရေးသားခြင်းဖြင့် စာဖတ်သူ၏ စိတ်ဝင်စားမှု ရလာအောင် လုပ်သည်ဟု အသွင်သဏ္ဍာန်ဝါဒီများက ဆိုခဲ့ကြသည်။ (ဤတွင် ဆိုလိုသည်မှာ ဝတ္ထု ဇာတ်လမ်း ရေးသားခြင်းမှာ နေ့စဉ်ဘဝထဲတွင် ဘာသာစကားကို သုံးစွဲ သည်ကဲ့သို့ လိုရင်းကို တဲ့တိုးပြောသည် မဟုတ်) အသွင်သဏ္ဍာန်ဝါဒီ များ အလိုအရ စာပေရေးသား ဖော်ထုတ်မှုပြုသော ဘာသာစကားတွင် ဤနည်းလမ်းများမှာ ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် ရှိနေကြသည်သာ ဖြစ်၏။ ထို့ ကြောင့်ပင် အသွင်သဏ္ဍာန်ဝါဒီတစ်ဦးဖြစ်သူ *ရှလော့(ဝ)စကီး^{၃၀}က စတန်း^{၃၁}* ၏ *ထရစတန် ရှန်ဒီ^{၃၂}* ဝတ္ထုနှင့် ပတ်သက်၍ သာသာထိုးထိုးဖြင့် ကောက်ချက် ချရာတွင် ထိုဝတ္ထုမှာ ဇာတ်ကြောင်းကို ဖော်ရာတွင် ဖြစ်တော့မည်၊ ဖြစ် တော့မည် ဟူသော အနေအထားတွင် ထိန်းထားနိုင်ခဲ့သဖြင့် ဝတ္ထုဇာတ် ကြောင်းမှာ မည်သည်၊ မည်သို့ဟု သိသာပေါ်လွင် မလာခဲ့။ ထိုဝတ္ထုကို ရေးသားထားပုံမှာ ကမ္ဘာ့စာပေအတွင်းတွင် အများဆုံး တွေ့ရလေ့ရှိသော ရေးသားပုံမျိုး ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်လေရာ အသွင်သဏ္ဍာန်ဝါဒီများက စာပေ၏ ဘာသာစကား ဆိုသည်ကို အစဉ်အလာ စံတစ်ခုဆီမှ လမ်းခွဲလာခဲ့မှု တစ်မျိုးဟု မြင် ကြလေသည်။ ဘာသာစကား တည်ဆောက်မှုအတွင်းက အရှိန်အဟုန် ဖြင့် လမ်းခွဲသွားမှု (အကြမ်းဘက် ပြောင်းလဲသွားမှု) တစ်မျိုးပင်။ စာပေ

၃၈။ Viktor Shklovsky
 ၃၉။ Laurence Sterne
 ၄၀။ *Tristram Shandy*

ဆိုသည်မှာ ဝိသေသ ထူးသော ဘာသာစကားတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ အလွယ်တကူ သုံးစွဲလေ့ရှိသော သာမန်ဘာသာစကားနှင့် သိသိသာသာ ကွဲပြားခြားနားနေသည်။ လမ်းခွဲထွက်လာသည်ကို သိသာ မြင်သာရန်မှာ စံ (တစ်စုံတစ်ရာ) ဆီမှ ဦးတည်ရာ ပြောင်းပြီး လမ်းခွဲထွက်လာသည်ကို သိဖို့ လိုပေမည်။ သာမန်ဘာသာစကား ဟူသော စကားအသုံးအနှုန်း (သညာတစ်ခုအဖြစ် သုံးနှုန်းခြင်း) ကို အောက်စဖို့ဒ်မှ တွေးခေါ်ရှင်များက သဘောကျကြသည်။ သို့ရာတွင် အောက်စဖို့ဒ်မှ တွေးခေါ်ရှင်ကြီးများ၏ သာမန်ဘာသာစကား ဆိုသည်မှာ ဂလျာစတီနီ^၁ က အလုပ်ကြမ်းသမားတို့ ပြောသည့် သာမန်ဘာသာစကားနှင့် စိုးစဉ်းမျှမတူ။ လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ မေတ္တာစာ ရေးသားကြသော ဘာသာစကားမှာ ထိုလူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ တရားဟောဆရာကို ပြောသည့်အခါတွင် သုံးသော ဘာသာစကားနှင့် မတူ။ (လွယ်လွယ် ဆိုရသော် အရပ်ထဲတွင် ရည်းစားစာရေးသော ဘာသာစကားနှင့် ရွာဦးကျောင်းက ကိုယ်တော်ကို လျှောက်သော ဘာသာစကားမှာ မတူဟု ဆိုနိုင်သည်) ဆိုချင်သည်မှာ ငွေကြေးစံကို အခြေခံ၍ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအတွင်း အများသုံးရန် ပိုက်ဆံကို တစ်မျိုးတည်း ထုတ်လုပ်သည်ကဲ့သို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအတွင်း အများသုံးရန် သာမန်ဘာသာစကား တစ်ခုတည်း ရှိရမည် ဆိုလေသော် သဘာဝ မကျလှ။ မည်သည့်ဘာသာစကား (တကယ့် ဘာသာစကား အရေး၊ အပြော အခြေခံ ဘာသာစကားကို ဆိုလိုသည်) ရောထွေးနေမှုမျိုး ပေါင်းစုံ ပါဝင်နေသည်ချည်းဖြစ်သည်။ လူတို့၏ အတန်းအစား (အလွှာ)၊ နေရာဒေသ၊ လိင်မတူညီမှု၊ အဆင့်အတန်း (အရည်အသွေး၊ ဂုဏ်ရည်) စသည် စသည်ဖြင့် မတူညီကြ။ သို့ဖြစ်ရကား ဘာသာစကား တစ်မျိုးတည်း၊ တစ်ခုတည်းတွင် အခြေပြုကာ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို စုစည်း တည်ထောင်ထားရန် နည်းလမ်း မရှိ။ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ သာမန်ဘာသာစကား (စံပြုထားသော ဘာသာစကား) မှာ အခြားသူ တစ်ဦးတစ်ယောက်အတွက်

၄၁။ Glaswegian

သာမန်ဘာသာစကား မဟုတ်သော ဘာသာစကား (သာမန်ဘာသာ စကားမှ လမ်းခွဲထွက်လာသော ကဗျာ ဘာသာစကား၊ စာပေ ဘာသာ စကား သို့မဟုတ် ကဗျာဆန်သော အရေးအသား) တစ်ခုသာ ဖြစ်ပေမည်။ ဘာရှိက်တန်^၂ အရပ်တွင် လမ်းမြောင်လမ်းကြားကလေးကို Ginnel ဟု သုံးနှုန်းခြင်းမှာ ကဗျာဆန်သည်ဟု ဆိုနိုင်မည်။ သို့ရာတွင် ဘန်စလီ အရပ်၌ သာမန် အရပ်သုံးစကားတစ်ခုသာ ဖြစ်လေသည်။ တစ်ဆယ့် ငါးရာစုဆီက အလွန်အလွန် ငြီးငွေ့ဖွယ်ကောင်းလှသည့် အရေးအသား တစ်ခုမှာ ကျွန်ုပ်တို့အဖို့ ကဗျာဆန်ကောင်း ဆန်နေမည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ရ သည်မှာ ရှေးကျလှသော သို့မဟုတ် တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်လုနီးပါး ဖြစ် နေသော စကားလုံး၊ အသုံးအနှုန်းများကြောင့် ဖြစ်ပေမည်။ (Archaism ကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်) ဤနေရာတွင် အီဂဲ(လ)တန်က အထူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ် ကဗျာများတွင် ရှေးက အသုံးအနှုန်းများကို ပြန်လည်သုံးနှုန်း ခြင်းကို ရည်ညွှန်းလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ စကားပြေတွင်သော် တွေ့ရခဲ့ သည်။ အင်္ဂလိပ်စာပေတွင် ၁၉ ရာစုခန့်အထိ အသုံးများခဲ့သည်။ အကယ်၍ လွန်ခဲ့သော နှစ်ကာလပေါင်း များစွာက ပျောက်ဆုံးနေခဲ့သော လူ့အဖွဲ့ အစည်းတစ်ခု၏ အရေးအသား အပိုင်းအစ တစ်ခုတည်းကို အမှတ်မထင် တွေ့ရှိလိုက်ရသည်ဆိုသော် ထိုအရေးအသား အပိုင်းအစကလေးမှာ ကဗျာတစ်ပုဒ် ဖြစ်၏။ မဖြစ်၏ဟု မပြောနိုင်။ မပြောနိုင်ရသည်မှာ ထို လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ သာမန်အရေးအသား၊ သာမန်ဘာသာစကား ဆိုသည် မှာ မည်သည်၊ မည်သို့ဟု မသိကြရသဖြင့် ဖြစ်သည်။ ထိုမျှသာ မဟုတ် သေး။ ဆက်လက်ပြီး သုတေသနပြုကြရာမှာ ထိုအရေးအသားသည် နေ့စဉ်သုံး ဘာသာစကားတစ်ခုအရ ရေးသားထားခြင်း မဟုတ်ဟု သိရှိ ကြရသည် ဆိုလျှင်ပင် ထိုအရေးအသားကို ကဗျာတစ်ပုဒ် ဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်သေး။ အကြောင်းမှာ ရေးရိုးရေးစဉ် သာမန် နေ့စဉ်သုံး ဘာသာ စကားအရ ရေးသားထားခြင်း မဟုတ်သည် မှန်သမျှကို ကဗျာ၊ ကဗျာ ဆန်ဆန် ရေးသည်ဟု မဆိုနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဗန်းစကား

(Slangကို ဆိုလိုသည်။ ဤနေရာတွင် ဗန်းစကား ဆိုသည်မှာ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာများ လက်ခံထားသည့် အတိုင်းအတာ အတိုင်းကို မဆိုလို။ Slang as the Language of intimacy, of everyday conversation, and as ephemeral သဘောကို ဆိုလိုသည်။ ပါမောက္ခ အီဂဲ(လ)တန်ရေးနေသည်မှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ စာ အခြေခံ စာပေအကြောင်း ဆိုသည်ကို မမေ့ကြစေချင်ပါ) ကို နမူနာတစ်ခုအဖြစ် ကြည့်စေချင်သည်။ သာမန်မျှသာ ဖတ်ရှုကြည့်ပြီးနောက် တကယ့်ဘဝကို အခြေခံ ဖော်ထုတ်သော စာပေတစ်ရပ် စာရင်းမဝင်ဟု ဆိုရန် မလွယ်။ ထိုဗန်းစကားကို သုံးစွဲသော လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ထိုအသုံးအနှုန်း၏ အသုံးဝင်ပုံ၊ သုံးစွဲပုံ၊ အနက်ရပုံ စသည်များကို မသိဘဲ (ထည့်သွင်း မစဉ်းစားဘဲ) တကယ့်ဘဝတွင် အခြေခံသော စာပေ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု မဟုတ်ဟု ပြောဆိုရန် မဖြစ်နိုင်ချေ။

ရှပ်ရှင်အသွင်သဏ္ဍာန်ဝါဒီများ အနေဖြင့် ဤအချက်တို့ကို မသိကြသဖြင့် မဟုတ်။ စံများနှင့် လမ်းခွဲထွက်သွားကြမှုများ (ပြောင်းလဲသွားကြမှုများ) မှာ လူ့အဖွဲ့အစည်း၌ တည်၍သော်လည်းကောင်း၊ သမိုင်းရေးအခြေခံ ပြောင်းလဲမှုများ၌ တည်၍သော်လည်းကောင်း အပြောင်းအလဲအရွေ့အပြောင်းပြုလျက် ရှိနေကြကြောင်းကို ၎င်းတို့အနေဖြင့် သိကြပါသည်။ ဤသဘော၌ တည်၍သော် ကဗျာဆိုသည်မှာ ကာလတရားတစ်ခု၏အတွင်း မိမိက မည်သည့်နေရာတွင် ရှိနေခဲ့သည် (ကာလတရား၌ တည်နေသော မိမိ၏အနေအထား) ဆိုသည့် အချက်တွင် တည်နေသည့် သဘော ဆောင်နေပေတော့သည်။ အကြောင်းမှာ ဘာသာစကား၏ အပိုင်းအစတစ်ခုသည် “အစဉ်အလာအတိုင်း မဟုတ်၊ သမားရိုးကျ မဟုတ်” ဖြစ်နေသည် ဆိုရုံမျှဖြင့် နေရာတကာတွင် ဖြစ်စေ၊ အမြဲတမ်းဖြစ်စေ ထိုသို့ (အစဉ်အလာအတိုင်း မဟုတ်၊ သမားရိုးကျ မဟုတ် ဖြစ်နေမည်ကို ဆိုလိုသည်) ဖြစ်နေမည်ဟု အာမ မခံနိုင်ချေ။ အစဉ်အလာအတိုင်း မဟုတ်၊ သမားရိုးကျ မဟုတ် ဖြစ်နေရသည်မှာ ဘာသာစကား တည်ဆောက်ထားပုံအတွင်း စံပြုထားသော အကြောင်းရင်း တစ်စုံတစ်ရာအပေါ်သို့သာ

ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ဤအနေအထားမှာ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သွားခဲ့သော် (ဆိုလိုသည်မှာ အစဉ်အလာအတိုင်း မဟုတ်ရာမှ အစဉ်အလာအတိုင်း ဖြစ်သွားခဲ့သော်) စာပေတစ်ရပ် ဖြစ်သည်ဟူသော အရေးအသားကို စာပေဟု မြင်ရန် မဖြစ်နိုင်တော့ချေ။ အကယ်၍ လူတိုင်း လူတိုင်းက စားရင်းသောက်ရင်း “အသင် ပြောင်းလဲခြင်း အလျှင်းမရှိ။ ဖော်ကားခံရခြင်း ကင်းသည့် ဆိတ်ငြိမ်ခြင်း၏ ကလေး”ဟူသော အသုံးအနှုန်းမျိုးကိုသာ သုံးနှုန်းနေကြမည်ဆိုသော် ဤသို့သော အသုံးအနှုန်း ဘာသာစကားမှာ ကဗျာဆန်သော ဘာသာစကား (စာပေ ဘာသာစကား) ဖြစ်တော့မည် မဟုတ်ပေ။ တစ်နည်းဆိုရသော် အသွင်သဏ္ဍာန်အဓိက ဝါဒီများအဖို့ “စာပေအရာ မြောက်ခြင်း”ဆိုသည်မှာ ဖော်ထုတ်ရေးသားထားခြင်း တစ်မျိုးနှင့် အခြား ရေးသားဖော်ထုတ်မှုတို့၏ အကြားတွင် တစ်မျိုးတည်း၊ တစ်သားတည်း မဟုတ်ဘဲ ဆက်သွယ်ကာ လုပ်ဆောင်နေမှု (အရပ်စကား ဖြင့်သော် အလုပ်ဖြစ်နေခြင်း) သာ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဤအမြင်မှာ အမြဲတမ်း လက်ခံထားရမည့် သဘောကို မဆောင်။ အသွင်သဏ္ဍာန်အဓိက ဝါဒီများအနေဖြင့် စာပေဆိုသည်ကို အနက်ဖွင့်ရန် အားထုတ်ကြခြင်း မဟုတ်။ စာပေအရာ မြောက်ခြင်းကို အနက်ဖော်လိုကြသည်။ ဘာသာစကားကို ဝိသေသ ထူးခြားအောင် ပြု၍ သုံးစွဲကာ “စာပေအရာ မြောက်စေခြင်း”ကို ဆွေးနွေးတင်ပြလိုကြသည်။ ဘာသာစကားကို ဝိသေသ ထူးခြားအောင်ပြုကာ သုံးစွဲခြင်းကို စာပေအရေးအသားများတွင် တွေ့ရနိုင်သော်လည်း ရေးသားထားခြင်းများ၏အပ အပြင်ဘက်တွင်လည်း ရှိနေကြပြန်သည်။ စာပေဆိုသည်ကို ဘာသာစကား သုံးစွဲမှု၌ တည်ကာ အနက်ဖော်ကြမည် ဆိုလေသော် စဉ်းစားရန် အချက်တစ်ခု ရှိနေပြန်သည်။ မန်ချက်စတာမြို့တွင် မာဗလ်မြို့ထက် ပို၍ မက်တာဖော်^{၆၃} သုံးစွဲရာတွင် များနေသည့်အကြောင်း (ဤနေရာတွင် ပါမောက္ခ အီဂဲ(လ) တန်က ရှေ့တွင် ရေးသားခဲ့သော စာကြောင်းအချို့အပေါ်တွင် တည်ကာ အသွင်သဏ္ဍာန်အဓိက ဝါဒီများ၏ အမြင်အပေါ် အခြေခံပြီး ဆင်ခြေ

၄၃။ Metaphor

တစ်ခု ထုတ်ယူပြခြင်း ဖြစ်သည်။ အဓိက မေးခွန်းမှာ ဘာသာစကားကို ထူးခြားအောင်ပြုပြီး သုံးစွဲနိုင်သည် ဆိုလေတိုင်း စာပေဟု ခေါ်ဆိုနိုင် ပါသည်လား ဟူသောမေးခွန်း ဖြစ်သည်။ နေ့စဉ်ဘဝအတွင်း သာမန် ပြောဆို ရေးသားကြရာတွင် စာပေနည်းလမ်းများ (စာပေတစ်ရပ်ဟု သတ်မှတ်နိုင်ရန်အတွက် ရေးသားရာတွင် အသုံးပြုသော နည်းလမ်းများ) ဖြစ်သည်။ Metonymy, Synecdoche, Litotes, Chiasmus စသည်တို့ကို တခုတ်တရ အလှုံအပယ် မသုံးစွဲကြပေ။ (ဤနေရာတွင် နားလည်လွဲ မည် စိုးသဖြင့် မူရင်း အင်္ဂလိပ်စာလုံး/ စကားလုံးများကို သုံးလိုက်ရသည်)

သို့ရာတွင် အသွင်သဏ္ဍာန်အဓိက ဝါဒီများအနေဖြင့် ရင်းနှီးမှု မရှိခြင်း (ကင်းကွာနေခြင်း) သဘောမှာ စာပေ (ဤတွင် စာပေကိုသာ ဆိုလိုသည်။ စာပေအရာမြောက်မှုကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်ကြောင်း သတိ ပြုကြစေချင်သည်) ၏ အနှစ်သာရပင် ဟူသော အမြင်ကို ဆက်လက် ထောက်ခံထားကြသည်။ လက်ခံကြသဖြင့်လည်း ဘာသာစကားကို သုံးစွဲ ပုံ၌ အခြေခံသော အမြင်ကို အသက်သွင်းခဲ့သည်ဟု ဆိုရမည်။ ထို့ကြောင့် ပင် ၎င်းတို့၏အမြင်တွင် ဘာသာစကား အခြေခံ ဖော်ထုတ်မှု တစ်မျိုးနှင့် တစ်မျိုး မတူညီကြခြင်းသည် အဓိကအချက် ဖြစ်နေတော့သည်။ သို့ဖြစ် လေသော် အကယ်၍ စားသောက်ဆိုင်ထဲတွင် စားရင်းသောက်ရင်း အခြား စားပွဲတစ်ခုဆီမှ “ဒီလက်ရေးကဖြင့် အတော့်ကို ညှံတဲ့ လက်ရေးပဲ”ဟု အာမေဇိုတ်ပြုသံ ကြားရလေသော် ၎င်းကို (ဘာသာစကားကို) စာပေ ဘာသာစကား ဟုတ်၊ မဟုတ် မည်သို့ ဆုံးဖြတ်ပါမည်နည်း။ အချက် အလက်အရ ဆိုရသော် ထိုဘာသာစကား အသုံးအနှုန်းမှာ စာပေ ဘာသာ စကား ဖြစ်သည်။ ဟယ်မဆွန်း^{၄၄}၏ *ငတ်မွတ်ခြင်း*^{၄၅} ဝတ္ထုမှ စာတစ်ကြောင်း ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်လျှင် စာပေဖြစ်ကြောင်း မည်သို့ သိရပါသနည်း။ ဘာသာစကား အသုံးအနှုန်းတွင် အခြေခံ၍ ဆုံးဖြတ်ကြည့်သည် မဟုတ် ပါ။ ထိုအသုံးအနှုန်းကို စာပေ ဘာသာစကား အသုံးအနှုန်း ဖြစ်သည်ဟု

၄၄။ Knut Hamsun
၄၅။ *Hunger*

ဖြေဆိုရသည်မှာ ထိုစာကြောင်းသည် ဟယ်မဆွန်း၏ ငတ်မွတ်ခြင်းအမည် ရှိ ဝတ္ထုတွင် ပါဝင်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုအရေးအသားမှာ ဝတ္ထု ဟု ကြေညာထားသော အရေးအသားတစ်ခုဖြစ်ပြီး ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်အနေဖြင့် ဖတ်ရှုခဲ့ပါသည်။ ၎င်းဝတ္ထုမှာ တက္ကသိုလ်က စာပေကို ပညာရပ်တစ်ခု အဖြစ် သင်ကြားသော သင်ရိုးတွင် စာရင်းဝင် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ရေးသား ထားပုံအရ စာပေဟု ပြောနိုင်သည်။ ဘာသာစကားအရသော် အခြားသော အရေးအသား၊ အပြောအဆိုတို့ ထူးခြား ပြောင်မြောက်စွာ ထွက်ပေါ်နေ သော ဘာသာစကား အသုံးအနှုန်း မဟုတ်။ ဤသို့သော ဘာသာစကား အသုံးအနှုန်းကို စားသောက်ဆိုင်ထဲတွင် မည်သူမဆို ပြောဆိုနိုင်ပေ မည်။ ပြောဆိုရာတွင် စာပေကို တန်ဖိုးထားတတ်သဖြင့်၊ စာပေ၏တန်ဖိုး ကို သိသဖြင့် မဟုတ်။ အသွင်သဏ္ဍာန်အဓိက ဝါဒီများ တွေးခေါ် လက်ခံ ထားသည့်အတိုင်း စာပေကို ရှုမြင် လက်ခံရမည်ဆိုလျှင် စာပေကို ကဗျာ အဖြစ် လက်ခံကြရပေတော့မည်။ ထူးခြားသည်မှာ အသွင်သဏ္ဍာန် အဓိက ဝါဒီများ စကားပြေအရေးအသားနှင့် ပတ်သက်၍ ဆင်ခြင် လေ့လာကြည့်ကြရာတွင် ကဗျာအရေးအသားကို လေ့လာရာတွင် အသုံး ပြုသော နည်းပညာများကို သုံးစွဲခဲ့ကြသည်။ သို့သော် စာပေဟူသည်ကို ဆုံးဖြတ်ပြောဆို ဆွေးနွေးရာတွင် ကဗျာကိုချည်းကိုသာ ပြောဆိုကြသည် မဟုတ်။ ဥပမာဆိုရသော် သဘာဝတရား အခြေခံသော အကြောင်းများ၊ နေ့စဉ်ဘဝနှင့် ဆက်စပ်နေသော အကြောင်းများကို ရေးသားသော စာပေ ဆိုသည်များတွင် ဘာသာစကားကို ဖန်တီးနိုင်စွမ်းရှိခြင်းတွင် အခြေခံကာ ရေးသားခဲ့ကြသည် မဟုတ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရံဖန်ရံခါ အရေးအသား များကို ညက်ပါပေဟု လူများက ဆိုကြသည်မှာ အရေးအသားထဲတွင် မလိုအပ်သည်များဖြင့် ဇာချဲ့မထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ လိုရင်း တိုရှင်း ရိုးရိုးရေးထားခြင်း၊ ထွေလီကာလီများ ပါမနေခြင်းကြောင့် ဖြစ် သည်။ ထို့ပြင် (ထည့်သွင်း စဉ်းစားကြည့်သင့်သည်မှာ) ပြက်လုံးများ၊ ဘောလုံးပွဲ (အားကစား) များတွင် ပြိုင်တူ အော်ဟစ်ကြခြင်းများ၊ သံပြိုင် ကြွေးကြော်ကြခြင်းများ၊ သတင်းစာ ခေါင်းကြီးပိုင်းများ၊ ကြော်ငြာ

စသည်များသည် ဘာသာစကားအရ ပေါ်လွင် ထင်ရှားစွာ ရှိကြ (ရပ် တည်နေကြ) သည်။ သို့သော် စာပေအဖြစ် မသတ်မှတ်ကြ။ (ဆိုလိုသည် မှာ ဘာသာစကားအရ ပြောင်မြောက်မှု၊ ထူးခြားမှု ရှိတိုင်း စာပေဟု မသတ်မှတ်ကြခြင်းကို ဆိုလိုသည်)

ရင်းနှီးမှု မရှိခြင်း (ကင်းကွာနေခြင်း၊ အဆန်းတကြယ် ဖြစ်နေခြင်း) နှင့် ပတ်သက်၍ အခြားပြဿနာတစ်ခု ရှိနေပြန်ပါသေးသည်။ ၎င်းမှာ မည်သည့် အရေးအသားမဆို သဘောရိုးနှင့် ဖတ်ကြည့်သည့်တိုင် ဆန်း နေတတ်သည်ချည်း ဖြစ်သည်။ လန်ဒန်က မြေအောက်မီးရထား ဘူတာ များတွင် တွေ့ရတတ်သော စာတစ်ကြောင်း ရှိသည်။ ထွေထွေထူးထူး မပါ။ အနက်ထွေပြားစရာ မရှိ။ ဖတ်ရှုပြီး ဆင်ခြင်ကြည့်ပါ။ (မူရင်းအတိုင်း အင်္ဂလိပ်လိုပင် ရေးပြပါရစေ) Dogs must be carried on the escalator. ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ဖတ်ကြည့်လိုက်သော် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ရေးထားသည် ဟု ထင်စရာရှိသော်လည်း မရှင်းလှ။ (ရေးသားထားပုံအရသော်) ခွေး မပါလျှင် ဓာတ်လှေကား (Escalator ကို လွယ်လွယ် ဘာသာပြန်ထား ခြင်း ဖြစ်သည်) ပေါ် မတက်ရဟု ဆိုလိုပါသည်လား။ ဓာတ်လှေကား စီးရန်အတွက် လမ်းပေါ်တွင် သွားနေသော ခွေးလေခွေးလွင့်တစ်ကောင် ကောင်ကို ဖမ်းပြီး ပွေ့ချီသွားရတော့မည်ကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်။ တည့်တည့် ကြီး ရေးထားသည်ဟု ထင်ရသော ကြေညာစာများတွင် ထွေပြားနိုင်မှုများ ပါဝင်နေတတ်ကြလေသည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံတွင် သုံးလေ့ရှိသော 'Refuse to be put in this basket' ဟူသော ကြေညာချက်မျိုး။ သို့မဟုတ် လမ်း ညွှန်သဘောဖြင့် ရေးထားသော ဆိုင်းဘုတ်မှ 'Way Out' (မြန်မာ ဘာသာစကားအရသော် ထွက်ပေါက်ဟု ဆိုနိုင်သည်) ဟူသော အရေး အသားမျိုးမှာ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုမှ ကယ်လီဖိုးနီးယားပြည်နယ်မှ တစ်ဦးတစ်ယောက်က ဖတ်ရှုသော် အနက်တစ်မျိုး ဆောင်နေပေသည်။ ထိုသို့သော ထွေပြားနေမှုများကို ဘေးသို့ အသာ ဖယ်ထားသည့်တိုင် လမ်းညွှန်ဆိုင်းဘုတ်မှ ရေးသားထားချက်ကို စာပေအဖြစ် ဖတ်ရှုကြည့် နိုင်သည်မှာ ပေါ်လွင်နေပြန်သေးသည်။ ဖတ်သည့်လူအနေဖြင့် လမ်းညွှန်